

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Hasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Bud. Mesele Publicistische Bureau Budapest. Hasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Már hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervizsér 5. sz.

Nyitási cikkeik

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A „KELET” előfizetési díja:

vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy óra helyben 1 frt 50 kr.

A „SPORT” és „KELET” előfizetési díja együtt a jövő évnegyedre 4 frt 75 kr. A „SPORT” külön 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára a „Kelet”-ből 7 kr. a „Sport”-ból 10 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepek napoktól kivételével; a „Sport” minden vasárnap.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ÉRTÉKESEB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adnak vissza.

A háboru.

Lapunk legutóbbi számának bezárta után vettük azon nagyfotosságu hirt, hogy Oroszország Törökországnak hadat izent. Az értesítést ugyan nem rendes levelezőnk kezéből vettük, sőt ez utóbbihoz intézett távirati kérdésünkre az éjjel azon választ kaptuk, hogy tegnap esti hét óráig Budapestem még nem birtak a háború-üzenetről tudomásul, mindazonáltal a ma reggel érkezett budapesti és bécsi lapokban foglalt közlemények és az összes megelőző események folytán egy percig sem kételkedhetünk a hír valóságában. A béke leáldozott, ez pozitív tény, és nemcsak arra elkövetkeznek véres jelenetei egy roppant európai drámanak, melynek végkifejlését előre senki sem sejtí.

Oroszország tulteng saját hatalmával s egy olyan absolut uralom alatt levő birodalomtól, melybe belefé a európai hatalmasságokból akár három is, józan észsel nem lehetett egyebet várni, mint hogy előbb vagy utóbb, de mindenesetre folytassa hódításait, kivált a mikor egy annyira elerőtlenedett állam kínálkozik martalécul, mint a miljen Törökország. Nagy Péter csár programja Oroszország „hiszek egy-gyév lett s most már bámulhat maga elé Európa, hogy egy percig is elég balga volt hitelt adni azon galád ámitásoknak és malitiosus diplomatizálásoknak, melyeket Oroszország „hiszek egygyébe” a politikai becstelenség csufságára felvett.

Oroszország öntudatosan haladt célja felé és az a legbámulatosabb, hogy e mellett az európai diplomatiát ki tudta forgatni öntudatából. Csak néhány évvel ezelőtt történt, hogy egész egykedvűséggel kijelentette, miszerint nem tartja magára nézve kötelezőnek a párisi szerződés azon határozmányát, mely megtiltja neki a Feketetengeren hadihajók tartását. Erre következett aztán a keleti tartományok fellázítása, midőn ezzel is gyengítet az amugy is erőtlén Törökországon, most már kezdődik a nyílt támadás.

Nem kárhoztatjuk azon országokat, melyek a hatalom feletti versengés miatt rántanak egymásra kardot, emberi gyengeség és van a vérontásnak legalább oka; nem bámulunk rajta, ha az elnyomott megrázza az igát és küzd az életért, de hogy egy hatalmasság minden igaz ok nélkül rá-

rontson egy gyengébb hatalomra, csak azért, mert még hatalmasabb akar lenni, ez mégis vérlázító. Községes rablóhadjárat, utonállás ez, mely miatt felháborodik az emberi érzés, és üldözbe veszi a törvényt, ha csak egy elkezeredet kapcabetyár elköveti.

De Oroszországnak szabad, sőt a míg a szerb-török háboru alatt az egész világ szeme láttára vitte az orgazda szerepét, Európa nagy szemöldökű diplomatái tiltakozás helyett halgattak üzenetmeiről és engedték a humanismus hazug színe alatt nyakukra női a medvét.

Nó most itt van és a gégejébe harap egy világérsz békejének. Kíváncsiak vagyunk rá, ki nek lesz bátorsága merészen szembeszállani e vaddal. Vagy talán megvárja Ausztria-Magyarország, a míg ocsmány lábaival átöl és kiszorítja belőlünk az életet?

Az erdélyi részek gazdasági viszonyairól.

(Az erdélyi gazdasági egylet egyik tagjától.)

Huszonötödik közlemény.

Bányászat és erdészet.

Az erdélyi részekben ez idő szerint 171.901 meter mázsa nyersvas és 13.826 öntött vas termeltetik.

Bukovinában körülbelül 6 □ mértföldnyi kis területen 1.191.848 klg. kovácsolt vas és 232.286 klg. öntvényáru termeltetik, még pedig olyan nyersanyagból, melyben csak 22 % vas van, a vastelepek pedig dél felé a mi határszéli Kárpatainkban terülnek tovább.

Ha tekintetbe vesszük, hogy délkeleti vidékeink csak 30—40 mértföldnyire vannak Galacz és Brailától és hogy nemcsak egyenes összeköttetésbe fognak hozatni a keleti vízi útta: kétségtelen annak a vasiparnak, mely itt keletkeznek, annyival is inkább van jövője, mivel minden újonnan keletkező ipar-üzlet, sőt az összes mezőgazdaság olcsó gépekre van utalva, melyeket a belföldi vasipar az országban magában állíthat elő és vámentesen vihet ki a külföldre.

nyadiak alatti viszonyokat akarná életbe léptetni, az utóbbi nézet mellett csak néhány ó conservativ nyilatkozott, s ezek is lassanként felhagynak e thesis vitatásával, miután a veszély szembetűnő melynél az járna, ha azon gyanúsításra ürügyet szolgáltatnánk, hogy a nemesség régi privilegiált állása után törekszik.

Ujságot nem irhatok egyebet annál, hogy a pesti superintendensi helyettes Báthory, a 12 éve hirdetett protestáns gyűlést contraerendáltatta, s hogy így ezen gyűlés megtartatni nem fog.

Ég áldjon meg s tartson jó egészségben.

Pesten, december 9-én 1859.

hived

E ötvös, m. k.

Gr. Mikó Imre br. Eötvös Józsefhez.

Tisztelt barátom!

E hó 12-én kedves leveledet s nagybecsű mellékletét örömmel s köszönettel vettem, az utolsó rendeltetése szerinti használatára nézve intézkedtem, az elsőre ime válaszom.

Mindenek előtt örömet nyilvánítom a felett, hogy szerencsésen s jó egészségben érkeztek vissza kedveseitek körébe. Ezért kissé aggódtam: mert nálunk máskor éppen novembernek azon része szokott a legsanyarubb lenni, melyben titeket körülünk látni szerencsénk volt. Most mintha a természet is kedvezett volna ünnepünknek.

Azon is lelkemből örvelek, hogy Királyhágóntuli részeink irántak tanusitni kívánt — de igaz szándékunknak és jóakaratumnak meg nem feleltetett — kevés szívességünket jó neven vettük mert ez a tett értékét neveli s az egymáshoz való rokonszenvet edzi és fokozza.

Ha a ti nálunklétetök s fogadástok nálunk való fogalmak szerint, a nemzeti egység érzetét tetto erősebbé: nálunk meg a nemzeti erő érzetére halott játékonnyan, miránk, kik oly nagyszámu nem magyar ajkakkal vagyunk mindennapi érintkezésben, sőt igen gyakran érdekellentétben — nagyon is gyámolító s önbizalomra buzdító volt a ti megjelenetök, mi ide hátrább bizonyosan megtermi gyümölcsét. Erős meggyőződése, hogy nagyon ádörös és szükséges lenne, ehhez hasonló érintkezési alkalmakról ezután is

Vasbányáink állami kezelése minden irányban hátrányosnak bizonyult s mi részünkről azt hisszük, hogy a magánvállalkozás több előnnyel ragadhatná kezei közé az ipari tevékenységnek ezt az ágát, minthogy eddig is csak tüke és kellő kiaknázás meg szakismeret hiányzott, de nem a nyersanyag.

Eddigél mindíg elégtelen eszközökkel kezdetek nálunk hozzá a vállalatok a vasbányászathoz és impractice folytatták; a következmény pedig az lón, hogy nagy összegek elvesztek és egy olyan igazság vesztette el hitelt, melynek folytatása korábbi viszonyaink között még nem is volt időszerű.

Ha vasércünk jóságát tekintjük, még gondolni sem lehet, hogy vasiparunk ne lenne a kivételre képes. Természetes, hogy e tekintetben a petrosényi vasútnak a Zsil-völgytől a Dunáig épen oly nagy fontossága van, mint Brassótól Galacz és Brailáig.

Magyarország és Ausztria supremációjá keleten iparunk kifejlődésétől függ s épen a vas játssa ebben a legelső szerepet, — az érzék eme legfontosabb és leghasznosabbika; — miután ennek az alkalmazása és fogyasztása roppant nagy terrorumot öl fel a társadalmi szükségletek előállításában, nem is számítva a roppant mennyiséget, melyet a vasutak vesznek egymaguk igénybe.

A gyalai vas fontosságára már rámutattunk. A mi a vas előjvetelét illeti a délkeleti erdélyi részekben: im itt helyén látjuk szöszierint közölni dr. Herbiech Ferencnek, egyik legkiválóbb geologunknak ide vonatkozó adatait. Dr. Herbiech alaposan ismeri az erdélyi részek geológiáját s mint kitünően képzett geolog hivatva is van olyan ítéletet mondani, mely kiváló figyelmet igényelhet.

Dr. Herbiech ezt írja: „Kolozsvárt, 1877 febr. 20. A geologiai felvétel alatt, — melyet több év lefolyása alatt a magyar kormány megbízásából Erdély délkeleti részeiben fogamatostottam, a meggyőződéstől áthatva, hogy természetstudomány és ipar, különösen földtan és bányászat, kölcsönösen támogatják egymást és a nemzeti jólétet előmozdítják: arra törekedtem, hogy a geológiának gyakor-

gondoskodunk s egyet is használatlanul el nem szalasztanunk.

Leveled többi pontjain hazafui megnyugvással megyek át; a miket a nálatok való közhangulatról írsz, körülbelül meg vannak nálunk is. Én csak azzal az egygyel tudom meg, hogy nálunk a mostani bajokat palliativ szerekkel gyógyíthatóknak egyetlen egy valamirevaló ember sem hiszi, s a jelen állapot organismusát e megromlott kornak regenerációjára mindenki képtelennek tartja. Valamint kiváltságos restaurációról s a dolgoknak kizárólag egyik vagy másik régi párt kezbeadásáról nem hallhatni egy szót is. Az ég őrizzen is meg mindkettőtől.

Leveled végén közölt híred kellemetlen hatású volt réám, ámbár nem voltam rá egészen készületlen. A dolog lefolyását látám a hírlapokból.

Feszült figyelemmel várom, mit és minősikerrel teszték az Académia állandó háza ügyében. Itt volna illetékes tér egy nagyszerű és jógos demonstratiót tenni.

Isten veléd, kézzorítását küldi

Kolozsvárt, decz. 19. 1859.

hű barátod:

M. I.

Gr. Mikó Imre báró Bedeus Józsefhez.

Kolozsvár márczius 26-án 1855.

Nagyméltóságú Báró!

Hivatalos gondoktól megürült időm nagy részét évek óta arra fordítván, hogy Erdély s főként a székei nemzeti történetéhez adatokat gyűjtögessek s közös hazánk történelmeinek önállóan megírhatására erőm szerint én is közre dolgozzam, fűrkészeteim s csekély munkásságom eredményét egy részben még az év folytán saját utján közzé tenni szándékozom.

Vállalatom oly forma, minőt néhai Benkő József a mult század végén, Benigni és Neugeboren 1830-ba terveztek minőt gróf Bánffy György erdélyi kormányzó alatti philohistorok társulata Ambrosius Simigianus és Scheussall megkezdett és a minőt gr. Kemény József és Kovács István a mult évtizedben félbeszakasztottak úgy mint kéziratban levő magyar scriptorok krónikák, naplók, fejedelmi levelek, országos törvényozikkek stb. szóval kida-

lati oldalát is szer előtt tartsam és e célból lehetőleg sok adatot gyűjtsek ez ország-rész használató közei és ásványai felől, melyeknek közlését egy részletes értékezés számára tartom fenn magamnak. Itt legyen nekem megengedve, hogy általános vonásokban és rövid vázlatban annak egy részére, még pedig a vasérctelepek előjveteli helyeire hijjam fel a figyelmet.

Az erdélyi részek keleti vidékei, tehát az az országrész, mely a 45°29' és 46°25' éjszaki szélesség és a 43°10' és 44°10' keleti hosszúság között fekszik, mintegy 120 négyszög mértföldnyi területtel bír. Soósmező vidékét kivételével, e terület az Olt folyam vidékét foglalja el még pedig részben a határszéli vagyis tulajdonképi Kárpáthegység, részben a Hargita- és Persány-hegységet, tehát nagyobb részt ez országrész hegy- és erdő-vidékeit, mely országrész, mellesleg megjegyezve, gazdag a barna-széntelepekben és a melyben jó hásszén is fordul elő még eddig ki nem kutatót kiterjedésben.

A nélkül hogy e fekhelyek érczeinek részletes leírásába bocsátkoznám, mi különben is beható vizsgálódások körébe tartozik, csak e fekhelyek felsorolására szorítkozom röviden megjelölve geologiai megjelenésüket és a mennyiben lehetséges ipari értékeket; még pedig:

I. Vasércz fekhelyek a határszéli vagyis tulajdonképeni Kárpáthegységben. Ezeket 4 fejezetben fogom tárgyalni.

— A kiegyezés következő részletei — írja a „Hon” — egészen készek és az összeülő országgyűlés elé (valószínűleg az osztrák parlamenttel egyidejűleg) a következő kész javaslatok fognak terjesztetni. 1) A quota ügyben kiküldendő regnicularis deputatio indítványozása; mely előtt fogja a kormány egy a quota, mint a vámrésztitúrára vonatkozó tervét előadni. 2) A vámszerződés egész szövege, de a tarifa a németországgal kötendő tarifa szerződéssel valószínűleg egyidejűleg fog előterjesztetni és tárgyalatni. 3) Előterjesztetik a czukor adóról szóló törvényjavaslat,

lan történelmi kutfók és adatok gyűjteménye.

Megvannak nyerve hozzá gr. Kemény József és Kovács István egy már kevésbbé hírhedt nevű de munkás történet kedvelőink, csak azon derék nemzet kebeléből nincs szerencsém vállalkozó társim sorában egyet is látni, melynek hazánkban legtöbb történet buvára van, s kiknek elsőjűt önnemzetével együtt a haza kegyelmességét tiszteli.

Ugy van. Kegyelmisség tudomány szerete, közös hazánk történetének régi tanulmányozása, a nemess szász nemzet tudásaival összes összeköttetései, s mindenik felett emlékezete azon kellemes viszonyoknak, melyben nem rég mult időkben a köz szolgálat terén érintkezni alkalmunk s részemről szerencsém volt, arra bátorítanak engem, hogy tiszteletteljes bizalommal kérem fel kegyelmességét méltóztassék nekem fenértintett történelmi vállalatomban, magyar szerkezetű kiadatlan adatok és kutfók u. m. kisebb krónikák, naplók, törvényozikkek, Benkő scriptorai közül egyiknek vagy másiknak közlése által segíteni részemről is hasonló célra segédkezésemet kegyelmességének szives örömet ajánlván.

A néhai erdélyi kormányzó báró Brukenthal jeles gyűjteménye, a nemess szász nemzet levéltára, ugyszintén történetbuvárló egyesek is kétségkívül bírnak jeles magyar szövegű történelmi adatokat, melyek vállalatomnak disze a hazai történelemnek jeles kiegészítői lennének, és amelyekhez sem én sem a hazai történettudomány máskép mint kegyelmességűd hazafias közbejárásával hozzájuthatni nem fogunk.

Én sem fáradságot sem áldozatot nem ki-mélnék, csak hol és mikép megkaphatásuk iránt értesülök.

A mult történelmének tanulmányozása kegyelmes ur a jelennek vigasz, a jövőnek okulás, táplálása a nemzeti önértetnek s kivált nekünk — kik napjaink javát leltük — tán még fennmaradt egyetlen gyönyörűségünk. Ugy hiszem Kegyelmisség szintén oly élöknön vágyik mint én és mindan erdélyi: hogy Erdély hazánk történetét valahára önállóan megírva láthassuk.

Segítsük azért egymást e nemess célra adatek gyűjtésében a lehetőségig. Bármely tudományos kincs nem veszt becséből, ha közzé válik.

mely azonban csak a visszaélésekre és átalány-rendszerre vonatkozó szabatosabb meghatározásokat fogja tartalmazni, mert a radikálisabb reform későbbre tartatott fön. 4) A szeszdó törvényjavaslat, mely már gyökeresen reformálva, új alapon oldja meg a kérdést. 5) A monarchia mindkét államában működő vállalatokról szóló törvényjavaslat. 6) A 80 millió bankadósságról szóló javaslat. 7) A banktörvényjavaslat minden részletével, az általános és hypothekalis statummal. Ezek egészen készek és most véglegesen szövegeztettek; csak a hypothekalis statumban van egy (már említett judicatura —) kérdés függőben. De ennek rövid uton való elintézésére is kitérés van.

Jónni fog még ehhez a petroleum adójavaslat, de ebben még forognak fön differenciák és különben is csak a tariffaüggyel kapcsolatosan tárgyalható, mert a petroleum-vám és adó összefüggésben van.

A kormány valószínűleg e javaslatok külön bizottságokhoz utasítását fogja kérni, bár ebben még nem határozott. De a regnicularis deputatio egy a quota, mint a 80 millió bankadósság ügyében azonnal megválasztandó lesz.

A keleti kérdés.

A háboru.

A mitől Európa hónapok óta tartott: a háboru küszöbön áll. Ezt jelentik a mai nap érkezett budapesti hírek és tegnapi értesüléseink. A porta a tegnapelőtti minisztertanácsban elhatározta, miszerint a jegyzőkönyvet minden pontjában határozottan visszautasítja és ugyancsak tegnapelőtti éjjel ily értelmű instrukciókat küldött külföldi képviselőihez. Savfet pass, ki a mérsékeltébb nézetet képviselte, egyedül állott. — Konstantinápolyban nyilván a háborut akarják.

További hírek azt jelentik, hogy a török képviselőház tegnapelőtti ülésében óriási többséggel visszautasított minden a montenegróiaknak teendő területi engedményt. Végül említést teszünk még egy sürgönyről, mely Bukarestből érkezett, melynek fogva a e városba érkezett hírekszerint az orosz déli hadsereg megkezdte előnyomulását.

Én a midőn kegyelmességét az érintettem szives közlekenységre tisztelettel kérem egyszersmind ismételve igérni bátor vagyok miszerint kegyelmesség és bármelyik tudományos férfiat a derék szász nemzetnek tehetségében álló minden eszközökkel segíteni kölcsönöségi kötelezettségeinek sőt szerencsémnek tartandom.

Engedje meg kegyelmességűd legmályebb tiszteletemnek kifejezésével s hagyja remélnem, hogy közérdekből tett szives felszólításom tettségével találkozni szerencsés leend. Ki magamat nagyrabecsült hajlamaiba tisztelettel ajánlott vagyok.

Nagyméltóságod

alázatos szolgája.

A roncsoló toroklob.

DR. BALOGH JIHAMERTÓL.

Felolvastattat a népképzőegylet által f. hó 8-án rendezett estélyen.

Az utóbbi években alig hallhatott az ember valamely betegségről annyit beszélni, mint a dyphtheritisről s gyakran épen olyanoktól, kik legkevésbbé voltak hivatva azoz hozzájárulni.

Ez magában véve ugyan nem volna valami nagy baj, hanem baj az, hogy ezáltal a legalap-talanabb állítások kelnek szárnyra s mindenki megtoldván a halottakat, saját fel fogása és képessége szerint, valamivel, utóljára is oly monstruos szörny válik belőle, mely rémületet kelt mindenkinben, kinek szíve a heroismus vértjével nincs körülpancélözva.

Az orvos hatásköréhez, az orvosi tudományok művelésén s a gyógykezelésen kívül még az is tartozik, hogy a téves nézeteket helyreigazítsa s a rémhírek által felkorbácolott közérzletet megnyugtassa, mit leginkább azáltal érhet el, ha a művelt laikust felvilágosítja a dolog természete felől, ha világosan körvonalozza azt, mi eddig csak chaoticus elmosódottságban lebegett felhevült képzelete előtt s végre, ha kezére adja azon módokat, melyek által a közeledő veszélyt elhárítani, vagy annak kitörését bizonyos fokig enyhíteni lehet.

Meg fognak tehát önk bocsátani, hogy ezen felolvadási estély egy részét, melyet tán inkább

Táviratok.

Bécs, ápr. 11. Holnapra várható az elhatározás az iránt, hogy a török körjegyzőkkel szemben Oroszország mily állást foglaljon el.

A helyzet felette komoly.

Szent-Pétervár, ápr. 11. A „Golos” írja: Ha a törökök és montenegróiak közt az elengedések megújulnak, a mi azt jelentené, hogy a porta határozottan vonakodik a jegyzőkönyv követeléseit teljesíteni, — akkor Oroszországnak nem marad egyéb hátra, a török határon őszponzósított seregnek előre kell nyomulnia. Európa alkalmasint már a jövő héten fogja látni, hogy Oroszország szilárdul el vagy tétlenségbe esik, melynek kedvező seregét a határon őszponzósította.

Ragusa, apr. 11. Törökök és miriditák három nap óta tartós harcokat vívnak egymással; a montenegróiak megszállják a demarcationális vonalat és védelmi állást fognak elfoglalni.

Konstantinápoly, apr. 11. A minisztertervű küszöbön levőnek mondható. A köztársaság követeli Mahmud, Damad és Redif pasa eltávolítását.

Berlin, apr. 11. A birodalmi gyűlésen felolvasott Bismarck egy levele, mely tudatja a kapott szabadságdíjat és a helyettesítése iránt történt intézkedéseket. Haenel azt kívánja, hogy nyomtassák ki a levelet és tegyék tanácskozmány tárgyává. Az elnök egy 1872-diki praecedensra utal, akkor nem fűzték hozzá további vitát, bár természetesen kinyomtatották a levelet; — azon indítvány, hogy a levél kapcsán vita támasztassék, az ügyrend értelmében elfogadhatatlan.

Berlin, apr. 11. (A tőzsdeül.) A kedvezőtlen politikai hírek befolyás gyakoroltak az összes papirokra; német vasutak aránylag tartva voltak, külföldi, nevezetesen orosz állampapírok tetemesen alábbszálltak, osztják és orosz valuta ismét engedett, pénz drágul, 3%, aranyjárdék 61.60.

(Éjfél után érkeztek.)

Bukarest, apr. 11. A törökök rendkívüli tevékenységet fejtenek ki; újabb 24 Krupp-ágyút hoztak a Dunapart vidékére; tegnap Várnában hat tüzérségi ütegosztály és a megfelelő löszkereszk részére szállítottak partra lovakat. Sadyk pasa mindennap köt szerződéseket életmi szerek szállítására.

A héten 30,000 saik listát küldtek Wladinbe, hol több ezer katona dolgozik a külérődtiményeken.

A Duna-vidéket territorialis hadserege már fegyverben áll. Állítják, hogy az egész territorialis hadsereg még 200 zászlóalját fog szolgáltatni.

London, apr. 11. Az „Ag. Reuter” jelenti: Savfet pasa a porta külföldi képviselőivel táviratilag közölte a cabinet határozatát a jegyzőkönyvről. A szultán már szentesítette a határozatot.

A jegyzőkönyv visszautasítása a szavakkal történik: Politikai és pénzügyi okok valami szellemes causerie volna hivatal betöltési oly tárgy megismertetésére veszem igénybe, mely, nagy jelentőségű fogva, sokakra nézve kétségtelenül kiváló érdekel bir.

Azon kérdések közül, melyek a diphtheritist illetőleg leginkább szoktak szőnyegre kerülni, első helyen áll a következő:

Vajjon a betegség valami újonnan keletkezett csapásnak kell-e tekintenünk, avagy csupán egyik láncszeme azon népből nyavalyának, melyekről már Mózes könyve beszél?

Ha a járványok történelmét átlapozzuk: azon meggyőződésre jutunk, hogy a ronsoló toroklob Homér korára vezethető vissza. A legrégibb orvosok irataiban oly nyomokra bukkanunk, melyek már említést tesznek ezen öldöklő bántalomról. Így például Aretaeus, ki körülbelül Galen idejében élt, az egyiptomi vagy syriai betegség elnevezés alatt oly találaton rajzolja ezen körfolyamatot, hogy abban lehetetlen a mai diphtheritistől nem ismerni. Macrobius hasonló járványt ír le, mely 380 évvel K. u. Rómában dühöngött. 1837-ben Hollandiában lépett fel a torokbántalom. 1876-ban pedig Párisban uralkodott járványosan. A tizenhetedik század kezdetén Nápolyban 5000-en estek neki áldozatul; míg a tizenhetedik században Európa többi részeire is áttért, különösen Spanyolországra, hol ezen torokbántalmat fregarnak nevezték, ha csupán a torokkürre szorítkozott, s garotillonak, ha ahhoz még gége-croup is járult.

Az első részletek leírását, s a szabatosabb kutatásokat ez-n bántalomra nézve Bretonneau a köszönhetjük, ki észleleteit 1821-ben az Académie de médecine-nek nyújtotta be, s kitől a diphtheritis elnevezés is származik. „H diphtheria ugyanis görög szó, s annyit jelent, hogy: bór, melylyel Bretonneau azon hártyszerű képletet kívánja megjelölni, mely a diphtheritikus betegnél a torokkürben mutatkozik.

A ronsoló toroklob ezen válfajánál előadott történelméből is láthatjuk önk, hogy ez korántsem valami új betegség, hanem hogy a föld kü-

lehetetlenné teszik a portának továbbra is fenntartani a bizonytalanság jelen állapotát.

A körjegyzék.

A török körjegyzék tegnapelőtt éjjel érkezett meg Bécsbe, és tegnap délelőn közöltetett Andrássy gróffal. Együttal felelőltük egy frankfurti lap azon hírére, hogy Bismarck Andrássyhoz levelet intézett, melyben kijelenti, hogy Németország keleti politikája nem változott.

A „Standard” az oroszokról.

Az angol kormány félhivatalos lapja, a „Standard”, az orosz sommátló híreire azt mondja, hogy „az hibetellennek hangzik. Ez hadüzenet volna, erőszakos tény, melyet Európa felháborodással helytelenítene. Törökországot most letegy verzésre felszólított annyit tesz, mint gunyacsajt felidézni. Mindig tudtuk, hogy nem jó ha ellenfeleinket balgáknak tartjuk. De az orosz diplomácia úgy látszik azon nézetben van, hogy azok, kiknek vele mérközniük kell, határtalan korlátoztaságuk.

Ezen nyilatkozatot érdekesen illusztrálja a berlini „Post” azon híre, hogy 75 magyar angol szállító hajót fognak haladéktalanul Indiába küldeni, hogy a törökök onnét muszulman segédcsapatokat hozhassanak.

A porta és a jegyzőkönyv.

A „Porta Corr.” ápr. 9-ől egy konstantinápolyi levelet vesz, mely szerint diplomáciai körökben már akkor bizonyosnak tekintették, hogy a török kormány válasza a jegyzőkönyvre negatív leendő. Hír szerint a tanácskozáskorban Edhem basa nagyvezér és két más miniszter az engedékenység szószólói voltak, de kisebbségben maradtak. A többség minden oly javaslat föltétlen visszautasítását kívánja, mely csak távolról is a török ügyekre való avatkozást képviseli. A szultán teljesen a többséghez tartozik, mely viszont a nemzet egyhangú akarata támaszkodik. Már csaknem fulminans tiltakozással akartak a jegyzőkönyvre válaszulni, de diplomácia tanácsára elhalasztották a végleges határozat hozatalát. — Lehetséges, hogy változás áll be a nagyvezérségben, s Mihai basa visszahívásának esélyei ismét javultak. Valószínű, hogy a jegyzőkönyv ügye nemcsak a parlament elé terjesztetik, hanem ismét a nagy tanács fogja azt elintézi. Mind a parlament, mind a nagy tanács nézeteit előre tudja mindenki, tagadól lesz az. Ennek következménye Oroszország hadüzenetelése; ezt is tudja mindenki, de senki sem riad vissza tőle. A törökök inkább most akarnak szerencsét próbálni, midőn csatákostan állanak, mint a dolgot ismét elhalasztani. A hadügyi, tengerészeti és tüzérségi osztályokban ismét lázas tevékenység uralkodik, hogy a dunai és anatóliai hadsereg hiányait kiegészítsék. De montenegróról s a lázadókrol nem feledkeznek meg; azok ellen is jelentékeny sereg küldeték.

Budapesti lapok a török-orosz háborúról.

A „Hon” azt hiszi, hogy a hatalmak immár alig tehetnek valamit Oroszország és az Ozmán birodalom között a béke érdekében. Minden argumentumból, minden követelési eszközöl kifogytak. Most Orosz és Törökországnak egymás közt kell végezniük s igaza van a „Times”-nak, ha erre nézve azt mondja, hogy „a legrosszabbtól lehet tartani”, s igazok van a diplomatáknak is, ha Konstantinápolyban „sötét”-nek, Pétervárott pedig „föltötte komoly”-nak tartják a helyzetet. E helyzet „sötétségébe” alig fog más egyéb „világosságot” hozni, mint az ágyútűz.

Lönböző tájain már közel háromezer év óta szedi áldozatait.

Hogy nálunk Magyarországon mikor vált honossá: azt igen bajos volna megmondani. Anyany áll, hogy régebben igen sokat beszéltek a vörhenyről (Scharlach) s igen keveset az azzal egyidejűleg gyakran fellépő, ugynevezett tiszkos torokbántalomról, mely valószínűleg nem volt egyéb, a mai diphtheritistől, — míg most megfordítva áll a dolog. Mindenütt ez utóbbi játsza a főszerepet, a vörheny pedig már alig jön szóba.

Járványosan azonban mintegy 13 év előtt ismertetett fel először hazánkban s azóta némely vidéken, különösen Erdély bércei közt, oly megdöbbentő mérvben dühöngött, hogy egész falvak megtizedeltek, sőt számtalan szülőnek valamennyi gyermeke elpusztult. Hogy ez miként történhetett meg s miként történhetik meg még ma is: annak magyarázatát majd később fogjuk adni.

A legközelebbi kérdés az, hogy mik a ronsoló toroklob első ismertető jelei s miben különbözik az más hasonló betegségekétől? Ha valamely organum megbetegüléséről tiszta fogalmakkal akarunk birni: először is szükséges magát azon helyiséget ismerni, melyet a kór meg szokott támadni.

Minután a ronsoló toroklob, ha az elsőlegesen, vagyis minden másnemű betegség nélkül lép fel, mint már neve is mutatja, majdnem kivétel nélkül a torokba fészkelte magát: meg fogják önk engendi, hogy ezen, tárgyunkra nézve oly fontos szervet, néhány vonással ecseteljem.

Midőn szájunkat felnyitjuk s tükörbe nézünk: egy üreg tárul elénk, mely két részből áll. Az első rész, mely az előtérben látható: szájrünek, a második rész pedig, mely a háttérben képezi: garatürnek nevezetik. A szájrü elől és oldalt a fogsorok határolják, alapját a nyelv, tetejét pedig a kemény szájrü alkotja. Ezek pedig minket most kevésbé érdekelnek, hanem érdekel a torokür hátsó része, mely kizárólag lágy részből

A „Közvélemény” szeretné tudni, mi történik velünk? Felhívja az illetőket, hogy beszéljenek, mert itt az idő, midőn választani és határozni kell, s nem lehet eltitkolni a szándékot és a terveket. A rombolás kezdődik, a vihar közeledik; a birodalmat, a hazát veszély környezi. Bizik, hogy a kiknek kezükben van a gyeplő, megfogják övni a monárchia érdekeit úgy, hogy jövő fennállása biztosítva legyen, s hogy senki nek eszébe ne jussan a jövőben, a monárchia területi épsége ellen terveket kovácsolni.

A „Kelet Népe” azon véleményben van, mi vagyunk leginkább érdekelve a keleti kérdés eldöntésénél; magát Oroszországot s Angliát sem véve ki. Hiába hitegetjük magunkat azzal, hogy senkinek sem maradhatunk. Ez ment a német-francia háboru idejében, hol directe érdekelve nem voltunk. De a keleti kérdés épen minket legközelebből érdekel, s nem lehet iránta közömbösöskönek maradnunk. Az események hatalmasabbak az embereknek s így mi is előbb-utóbb bele fogunk vonatni a keleti kérdés felett meginduló harcokba. Legjobb lesz ez eszmével idejekorán megbarátkozni.

A „Nemzeti Hírlap” fölölegesen tartja azt bizonygatni, hogy a török kormány nem tehetett egyebet, mint a mit tett. Nyíltan biztosítja Európát, hogy a reformokat megvalósítja, de az orosz parancs szóra csufosan meghunyászkodva, állami önállóságáról nem abdálk. A háborút Szentpétervárt elhárították mindenestire; a porta fűfian, becsületét védve elébe áll a támadásnak. Megküzd életéért. Mily állást foglalnak el a minden nemzetközi jogot lábbal tapodó orosz támadással szemben a hatalmak, s különösen Ausztria-Magyarország? A választól, melyet a kérdésre az események adni fognak, függ Európa jövője.

Az „Ellenőr” nagy mértékben legenda-szerűen találja ugyan a helyzetet, de van még földi tényező is, mely közbejártva fordíthat a dologon. Egy nagyhatalom kerestetik, mely szembe merje mondani a jogtalanságnak, hogy jogtalan. A „Times” rámutat: Angolország szövetséget keres, eltökélt, megbízható. Csak egy nagyhatalom kerestetik, s nincs kétség benne, hogy a muszka nem kél át olyhamar a Pruthon Ha van, ha lehet ily hatalom: monárchiának az: monárchiának kell, hogy az legyen.

Az „Egyetértés” a porta érdekében levőnek tartja, hogy számot vessen természetesen elenséggel. Míg e számadást el nem végzi, halott marad dermedt állapotban. El kell végeznie e számadást Európa szemé láttára, mert tudnia kell hányadán áll a nagy hatalmak politikájával. Nem csaldódnak, ha a jelekből ítélve, felteszi, hogy e háboruban Törökország nem marad isolálva, és maga a harc nem fog egyszerűen Oroszország és Törökország közt lefolyni. Még ha Törökország saját erejéből győzni talál, a mi nem épen lehetetlen, van rá kilátás, de azontul, ha Oroszország győzne semmiesetre sem. És ez az a mi Európa lélekzetét s a pénzpiacér érzékeny idegeit egészen rohammal a keleti kérdésnek meghódította. Lázasan lesi azért a hadüzenetet.

Áll. Itt először is szemünkbe ölik az ugynevezett lágy-szájrü, mely a kemény szájrü hátsó szélétől hátrafelé s részül lóg le s mely a szájrü kibélelő nyákhártya kettőzött s izomrostokat magában rejtő lemeze által képezetik. A lágy-szájrü vagy inyvitória közepén a nyelvcsap lóg le, oldal azonban kettős ívszerű ránczot, az iny-iveket alkotja. Ezen iny-ivek között, melyeknek eleje — a nyelvgyökkel függvén össze — a nyelvcsapad-nyek, hátsója pedig — a garat oldalfalában veszőn el — garatszájrüadvinek nevezetnek, fokúznak a mandulák, melyek reudes állapotban hosszas gömbölyded s nyakot elválasztó mirigyecsoportokból állanak. A garatür az inyvitória s az iny-ivek mögött fekszik s a szájrürel azon nyílás által függ össze, melyet az érintett képletek alkotnak. Ezen nyílást garat-szorosnak nevezzük.

Végül meg kell még említenem azon hártját, mely előadásunkban a legnagyobb szerepet játsza, mert a diphtheritis első sorban is azt támadja meg s invasiója által azt ronsolja szét. Ez a nyákhártya, mely nemcsak a szájrüben levő képleteket vonja be, hanem a garat-ürbe tovább haladva, fölfelé az orr-üreget béleli ki, lefelé pedig egészt a gége, másrészt pedig a bárzsing nyákhártyájába megy át s folytatódag az összes légzőszerveket, valamint az emésztő szerveket is kibéleli. A nyákhártya puha, bársonyszerű, dus véredény és ideghálózattal ellátot s nyakot elválasztó hártja, mely néhol erősebben kifejtett, vastagabb, duzzadtabb; másutt ismét tömöttebb s vékonyabb. Ha a nyákhártyát kettőmetjük s a hártátszeteleket görös ellet megvizsgáljuk: látni fogjuk, hogy még ezen finom hártja is többféle rétegből áll. Így a legfelsőbb réteget — a külsőréteget — a hártreteg képezi, mindjárt az alatt van az alkat nélküli alap-hártja s végre jön a kötszövetréteg. A szájrü nyákhártyájának hártretege sokszögű hámszövetből áll, mely a gégeben, a valódi hangszálakok táján, átváltozik szilárd hámszöveté. Ezt méltóztassanak maguknak jól megjegyezni, mert később még e körül-ményre vissza fogunk térni.

(Folyt. köv.)

A török parlamentből.

A beláthatatlan arányú keleti háboru előestéjén vagyunk írja a „P. N.” a legközelebbi napokban várható az orosz hadüzenet, s az ellenségeskedések megkezdése a Dunánál és Montenegro-nál. E viszonyok közepette rendkívüli figyelmet érdemelnek a török parlament tárgyalásai, melyekben letüközödik a török nemzet hangulata. E szempontból a lehető részletesen közeljük a török parlament legutóbbi tárgyalásait.

A konstantinápolyi képviselői kamara mart. 29-iki nyilvános ülésén a felirati vita folyt le. A hallgatóság számára fenntartott helyek zsufolásig teltek meg.

A felirati vita előtt érdekes nyelvkérdési vita fejlődött.

Ezután következett a montenegrói követelések kérdése. Egy képviselő azt kívánta a felirathat kimondatni, hogy a montenegróiak bocsánatot nyerne, ha beírják régi előjogaikkal; másokbun büntetessenek meg úgy, hogy újabb rabló hadjáratoktól elmenjen a kedvük.

Y usuf effendi albániai képviselő: Nincs ma oly ottomán, a ki ne volna kész határainak minden talpalatnyi területéért vért és életet áldozni. És ezért hiszem, hogy e hegyi lakók követelése nem vétetnek komolyan. Bizonyos, hogy azon várak és erődök birtoka, melyeket a fejedelem követel, maga után vonja Soutari és környéke birtokait. Ha a területet megkapják, maholnap Podgoricziát is fogják kívánni. Csak a miriditákkal és más hegyi törzsekkel kell egyesülniök és kiterjesz-kedhetnek egyfelől Prizrendit, másfelől Corfuig. Külföldi segítségben nem lesz hiány. A scutari tóban levő szigetek, a melyeket követelik, akadályok nekik, melyek miatt nem terjeszthetik ki rabló meneteiket a tó minden partjaira. Ha e szigetek birtokukba jutnak, Soutari városa is csak hamar megkeserülne ez engedményt; a moriki és caribai lakosság egyesülne velük és megnyitná előtük Antivari kikötőjét. Oroszország ily módon közepetengeri kikötőhöz jutna. Ha megkapják a Po-jánát, újabb tér nyílik előttük.

De ha visszautasítjuk követeléseiket, vajjon képesek-e a háborút folytatni? Tudakozódhatnánk Montenegro harczképessége után, de ezt máskorra hagyom. Most csak arra figyelmeztetem önéket, hogy Soutarit és környékét adjuk ki kezünköl, ha csak részben adjuk is meg, a mit Montenegro követel. A montenegróiak szégyenségre utalnak. De vajjon gazdagabbak lesznek-e ama várak és szigetek birtoka által, melyek természetlenebbek, mint maga Montenegro? Egész mást akarnak-e? Hatalmukba akarják keríteni Soutarit, ki akarnak terjeszkedni Szerbia és Bolgárország felé.

Ausztria voltaképp miért harcol a szláv testvérek ellen? Nem akarja tűrni, hogy határan hatalmas szláv államok alakuljanak, melyek egykor rá nézve is veszélyesek lehetnek. Inkább maga akar a szláv törzsek védője lenni, szarjnai alá veszi őket, de azt nem tűri, hogy nagyobb, önálló államok képezzenek. Ily következményekkel fogunk szemben állani mi is, ha Montenegro-nak a legkisebb engedményt tesszük. Biztosíthatom önéket, hogy több százados borzasztó szenvedéseinket és jelen helyzetünket, hatnának oda ő fel-ségénél a nagyilekú császárné-királynénál, a korona bős talancosainál és a nemzet képviselőinél, hogy hazánkban, Bosnyában és testvérszágába. Herczegovinában törvényes közigazgatás létesíttessék, mely a török barbárságnak és az azzal kapcsolatos kegyetlenségeknek véget vetne; hogy a minden rendszert államban uralkodó egyenjogúsítás ez országok lakosainak is osztályrészlül jusson, hogy elpusztított házainkat ismét felkereshessük és azokban jövőre nyugalomban és békességben megélhessünk.

II. Minthogy szókéssünk folytán minden vagyonunkat elvesztettük, és sok család ennek folytán éhen hal: támogatna bennünket az angol nemzet anyagilag a menaiyre lehet, hogy legalább addig is, míg kunyhóinkhoz érünk, megmeneküljünk az éhhaláltól.

Nemcsak mi és gyermekeink, késő utódaink is hálaul fognak megemlékezni mindazokról, kik bennünket megszántak és szenvedéseinkben segélyt és vigaszt nyújtottak.

Aláírja harminczegy bosnyák pap és előjáró, ellenjegyezte Gutisa Hija zágrábi kereskedő, mint a bosnyák menekülteket segélyző egyesület elnöke.

A szász egyetemi közgyűlés ülésel.

N-Szeben, ápr. 12.

A husvéti szünidő előtt tartott utolsó ülésről szóló jegyzőkönyv olvasása és hitelesítése után, Wächter elnöklő főispán és szász ispán jelenti, hogy a mai ülést főleg azért összehívta, hogy a közgyűlés oly ügyeket elintézhessen, melyeknek előzetes megvitatását a kiküldött bizottságokban fölölegesen kell fogadni.

A megyesi mezőgazdasági tanintézet igazgatósága javaslatára a központi hivatal által bekért két szakvélemény alapján a közgyűlés elfogadja a központi hivatal azon indítványát, mely szerint Saalfeld tanintézetit igazgató szabad tetszésére van bízva, hogy utódja kinévezéseig legelőszertübbnek találó módon megművelhesse azon földeket, melyeket ő (Saalfeld) szántásvetési kísérletekre bérten tart.

A megyesi mezőgazdasági tanintézet fölállításakor Medgyesszék közönsége arra kötelezte

volt magát, hogy az intézet épületéhez szükséges cserélt ingyen szolgáltatja; később vonakodván ezen kötelezettséget teljesíteni, a szász egyetem 1876. évi ülésében határozatilag utasítá a kiküldött egyetemet, hogy pórt indítsan Medgyesszék ellen.

A jelen központi hivatal, tekintve, hogy az új politikai területbeosztás következtében a régi Medgyesszék már nem létezik, a pörindítás abban-hagyását indítványozza.

Dr. Tincu javasolja, hogy a közgyűlés szó-líttassa föl Medgyesszék kötelezettsége teljesítésére oly hozzáadással, hogy vonakodás esetére a gazdasági tanintézet Medgyesről más városba lenne áthelyezendő.

A közgyűlés e tárgyat a tanügyi bizottsághoz utasítja.

A központi hivatal jelentése a költségvetési előirányzat keretén belül engedélyezett pénzádományokról és fizetési előlegekről tudomásul szolgál.

A brassói és beszercei iparisokai bizottságok kérésére a közgyűlés az egyetemi jegyzőkönyvek egy-egy ingyenpéldányát engedi át.

Conrad Mór volt szász ispán közleményeit, hogy a m. kir. belügyminiszterium az 1876. évi egyetem jegyzőkönyveit észrevétel nélkül leküldötte és az 1876. évi költségvetést helybenhagyta, továbbá a m. kir. legfőbb ítélőszék ítéletét mely az egyetem követelését a brassói államutépítéséhez a fogarasi erdőköl szolgáltatott fa árért visszautasítja, a közgyűlés tudomásul veszi.

A központi hivatal indítványát, hogy a nemzeti ügyvéd kártérítési pórt indítsan Hietach Mihály volt szászsebesi városi törvényszéki elnök ellen, mert a részről kiadott helytelen telektönyvi kivonat következtében az egyetem 79 frtnyi kárt vallott, szászpiáni Muntján Györgynek adott kölcsönnél, a közgyűlés a jogügyi bizottsághoz utasítja. A központi hivatal indítványát, hogy az egyetem ingatlan vagyona után fizetendő aequivalentialis illetmény felerősze elengedése tárgyában kérelem intézendő a pénzügyi hatósághoz, még pedig hivatkozással arra, hogy az egyetemi vagyon kizárólagosan művelődési célokra van szentelve, a közgyűlés elfogadja.

Elnök jelenti, hogy a mai ülés napirendje le van tárgyalva és hogy most oly tárgyak következnek melyek csakis a hétfőirák közgyűlése elé tartozván. Brassó, Beszerce és Medgyes követei az 1876. évi XII. t. cz. értelmében azokhoz hozzá nem szólhatnak, e szerint a szász egyetemi közgyűlés mai ülését befejezettnek, a hétfőirák közgyűlése ülését pedig megnyitottnak jelenti ki.

Brassó, Beszerce és Medgyes követei erre ott hagyván az üléstermet, a hétfőirák közgyűlése a központi hivatal indítványát a hétfőirák birtokai jogállapota biztosítása, ugyiszintén az ezen birtokok után járandó urbér-kárpótítás folyósítása végett teendő lépések iránt a jogügyi bizottsághoz utasítja és végül elfogadja a központi hivatal indítványát, melynek értelmében a hétfőirák erdő-mestere fölszólítandó, hogy a szász gazdasági egyesület erdőszeti szakosztályába tagu! lépjen be, az uti-költségeket pedig, melyekkel reá nézve ezen szakosztály gyűlései látogatása össze vannak kötve, a hétfőirák pénztára hordozza.

A bosnyák menekültek emlékirata az angol nemzethez.

Zágrábi levelezőjétől kapta a H. ezen érdekes emlékirat kivonatát, melyet csak azért közlünk, hogy kimutassuk, mily szüntelenül munkálkodik, azon part, mely szeretné lángha borítani Európát, mely a bosnyák menekültek érdekében felhívja egy más nagy nemzet figyelmét, akkor, midőn a menekültek a mi vértünkön ölnének és meghalnak, mondván: segítséket, mert éhen halunk! Az emlékirat tartalma a következő:

„A nagyilekú angol nemzethez! Alig van nemzet, melynek történetében szomorú dök is ne volna nek följegyezve, de nincs a föld kereségén nemzet, melynek szolgasága és nyomorúsága oly borzasztó és oly hosszú tartalmu lett volna, mint a miénk. Öt százada már, hogy nemzetünk a legkegyetlenebb szolgaságban görnyed, hogy hallatlan kínzást és szenvedést tűr. Jajkiáltásunk mindazon által nem hatott ki viskóink és szirtjeink köréből, pedig nem teette magát nemzetünk érdemtelenné bármely lépés vagy tett által boldogabb civilizáltabb államok szánalmára. Elődeink szabad polgárai voltak egy haladni kívánó nemzeti államnak, mely azon időben bátran kiállhatott bármely állam mellé. Ez államban már-már fejlődésnek indult cultura és törvény, midőn a 14-ik század végével vad török csordák rontottak be Asziából, melyek sok államot pusztítottak el és sok nemzetet igazgalt le.

Görög- és Bolgárország, Románia, Bosnyák- és Magyarország Erdélyvel szakmányára lettek ez állati barbároknak. Az emlékirat elődja ezután, mily soká küzdött Európa a törökök ellen, míg végre megsebzadott tőle és csak ők, a bosnyákok maradtak meg a török uralom alatt. Áttérnek ezután az elégedetlenség okára, a sok eskuszágásra, melyet a törökök elkövettek; hogy csakak utolsó királyukat a törökök ál trüggy alatt magukhoz, és hogy végezték őt ki, midőn hatalmukban volt, 9000 bosnyákokt kaszaboltak le és 30,000 bosnyák ifjút hurcoltak a rahszolgaságba, kényszerítették őket az islamra való áttéréshez és alakították belőlük a janicsár-sereget, mely később a

szerkesztő és kiadó

Hirdetmény.

A kolozsvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről köz-
hírré tétetik, miszerint az öv. Brezina Jánosné sz. Gyermán Zsuzsanna
hagyatékához tartozó, a kolozsvári 450 sz. tjkvben A + 1. rend. 257.
258. hrsz. a. felvett, s 2698 frtra becsült és az A + 4. rend. 5728.
hrs. a. felvett s 80 frtra becsült ingatlanok, az 1877. május-hó
25-ik napján d. e. 9 órákor, mint első és 1877. június-
hó 25-dik napján d. e. 9 órákor, mint második határidőben
ezen kir. tjkvi hatóságnál kir. közj. Dorgó Albert ur által megtartandó
önkéntes árverésen következő feltételek alatt eladni fognak.

1) Kiküldési ár a fennebb kitett becsárak, melyeken alól az első
árveréskor, a birtok nem fog eladtni.

2) Jelzett ingatlanok külön-külön bocsátottak árverés alá.

3) Árverezni kívánók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át
bánap pénz gyanánt készpénzben, vagy közforgalmu hitelpapirokban napi
árkelet szerint az árverező biztos kezébe letenni.

4) A vételár két egyenlő részletben és pedig első fele, a leütés nap-
jától számítandó egy hó alatt a fizetésig jár 6% kamattal, a második
fele a leütéstől számítandó 3 hó alatt szintén 6% kamattal ezen kir.
törvényszéknél kieszközölt utalvány alapján a kolozsvári kir. adó-mint
letéti pénztárnál fizetendő. A bánap pénz az utolsó részletbe fog betudatni.

5) A megvásárolt ingatlan birtok a vásárlót, az árverés jogerőre
emelkedésével, ellenben a tulajdonjog a feltételek pontos teljesítése után
illetendő, azonban köteles eltérni, minden megtérítés nélkül, hogy a je-
lenlegi bérlő 1877. Szent-György napjáig, a bérletet háborítlanul bírja,
azonutalra felmondási joggal élni szabadságában állván.

Végül felszólítanak azon jelzálogos hitelezőket, kik nem ezen kir.
törvényszék székhelyén laknak, megbízottat rendeljenek, ellenkező esetben
hivatalból kinevezett ügygondnok által fognak képviseltetni.

A kolozsvári kir. nyszék mint telekkönyvi hatóság 1877. feb-
ruár 28-án tartott ü. törvé

BIRÓ PÁL, elnök.

JÓNÁS SÁNDOR, jegyző.

A Tamási Testvérek csődtömegéhez tartozó

künn lévő bolti követelések, árverés úján birtokomba jutván,
felkérek mindenkit, hogy még hátra lévő tartozásait, te-
kinthetve azt, hogy már majdnem egy éve mióta a csőd megnyitott,
Kolozsvárt a főtéren lévő divat üzletembe mentől előbb és
legkésőbb e hó 30-ik napjáig kifizesse, hogy ez által a
perutoni felhajtástól megkímélve legyenek.

Kolozsvárt, 1877. április 8-án
(146) (2—3)

VOITH JÓZSEF.

(Voelker, tartományi igazgató Neu-Jugelowban.)

Legkinosabb köhögés

csillapítva

(Báró Bülow miniszter Párisban)

egyedül a valódi Hoff János-féle maláta gyógytápszer alkalmazása által, a
cs. kir. udv. malátakészítménygyárból Bécsben, Brünnerstrasse 8.

Budapestben: kalaputoza 10.

Valamennyi maláta-készítmény a cs. k. osztrák és magyar kereskedelmi törvényszék
által bejegyzett védjegyvel van ellátva.I. Igen tisztelt uram! A háladatosság és kötelességem indít arra, hogy az Uraságot
maláta-kivonatának betegségekben tapasztalt majdnem csodaszzerű eredmé-
nyéről tudósítsam.Némely kisebb életrendi hibák folytán mintegy hat hét előtt egy már 3 év óta el-
maradt borzasztó gyomorhajtás állott be rögtönösen s kétféle orvoslás a gyors valóban alig
volt elviselhető, minden étel és ital azonnal rohadt szagú, kávé-üledékeszerű hányadék
alakjában kijött belőlem; semmiféle orvosság nem akart segíteni, a valóban rettenetű gyors-
szagú bekövetkező elerőtlenedésem és lesoványkodásom a gyógyulás iránti legutolsó re-
séményemről is megfosztottak. Az általános tüdő betegséggemről gyomorirakot jelzett. Ekkor az
On maláta-kivonatához folyamodtam, s már két nap múlva jelentékeny javulás mutatkozott,
mintán az évek óta minden orvoslást haszontalannak és alig elviselhető fájdalom is némileg csilla-
pított. Isten után csak is Önnek köszönhetem, hogy még életben, a remélhetőleg megmen-
tve vagyok. A nehézségek teljesen megszűntek, a hányás elmúlt, a fájások jelentékeny-
en alább hagytak s én érzem, miként edem napról napra gyarapodik stb. Szívesen felhatalma-
zom, hogy a sorokat hitetlen szenvedők meggyőződésére felhasználhassam.

Legnagyobb tisztelettel, hála-kötelettel.

Voelker, tartományi igazgató Neu-Jugelowban.

II. Hosszabb idő óta makacs hurutban szenvedtek, a mely állomást elrablva a 73 éves,
előhaladott koromnál fogva, erőmtől megfosztott. Többféle szert használtam sikertelenül,
míg egy helybeli híres orvos tanácsára elhatároztam, a Hoff János-féle maláta-ké-
szítményekhez (malátakivonat-egészségi sör, malátakivonat-egészségi-csokoládé és ma-
szítmény-mellékszerek) folyamodni. Ezen kitűnő készítmények rövid használatá-
után nem csak kizárólagos szabadultam meg, hanem erőm is újra visszatért. Én
a Hoff János malátakivonat-egészségi-sörhöz hasonló erősítő egészségi-sört sohasem élvez-
tem; legjobb csokoládém a hasonlatot nem állják ki a Hoff János-féle malátakivonat-eg-
ségi-csokoládéval és a malátakivonat-mellékszerek hatásukban felülmúlnak minden egyéb, általam
megkísérletet fajtáknak. Örömmel ajánlom a Hoff János-féle maláta-készítményeket az egész
világnak.

Páris, Rue Geoffroy.

Báró Bülow Hugó, miniszter.

Ezen Hoff János-féle maláta-gyógykészítmények 41-szer lettek
kitüntetve; nyolcszor 1876-ban, udvari szállítói szabadedekkel, köz-
tük a megújított megelőzési nyilatkozatok az osztrák császárról,
a német császárról, szász királyról és felségeiktől. Valamennyi ország orvó-
sa rendeli azokat, a szenvedő kedvéért élvezni, tüdőt és erősítést
nyer általuk. A nem-igazi maláta-készítményekből hiányzik a gyógy-
növény-anyagok hozzáadása és a Hoff János-féle maláta-készítme-
nyek eddig még ki nem lesett igazi készítmények.

ÁRAK:

Malátakivonat-egészségi-sör, egy üveggel 60 kr. Ládában és üveggel: 6
üveggel 3 frt 88 kr. — 13 üveggel 7 frt 26 kr., 28 üveggel 14 frt 60 kr., 58 üveggel
29 frt 10 kr. — 1/2 kilo maláta-csokoládé 1. 2 frt 40 kr. II. 1 frt 60 kr. III. 1 frt.
(Nagyobb mennyiségű engedmény.) Maláta-csokoládé 1 zacskó 60 kr. (1/2 és 1/4 is
kapható). — Gyermek-táp-malátalisz 1 frt. Koncentrált maláta-kivonat
1 üveggel 1 frt, 60 kr. is. Egy kész maláta-fürdő 80 krajczárba kerül.A fő-üzlet Magyarországon létezik Budapesten, kalaputoza 10 (a kapu
alatt), 2 frton alól semmi sem szállítatik. (127) (3—12)

(53)

(3—12)

4 goldene Medaillen. **Liebig** 4 Ehren-Diplome.
Company's Fleisch-Extract
aus FRA Y-BENTOS (Süd-Amerika).

Nur ächt

wenn die Etiquette eines jeden Topfes
ebenestehenden Namenszug in blauer Farbe trägt.

J. Liebig

Kapható **CSIKI IMRE** fűszerkereskedésében
Kolozsvárt.

Köszén-deget és Coaks.

Alólirt légszesz-kezelőség batorkodik a városi és vidéki t.
közönségnek ajánlani (154) (1—3)

Köszén-degetet,

a földbe ástott fák, hidak, lemezpapir-fedeleket sat. bemázolására és
épentartására, valamint a szőlővirág megfagyásának meg-
gátolása ozéjából füstölésre a szőlőhegyekben,

hordósámra a 1 kil. 3 kr. edény nélkül,

50 kilóig a 1 kil. 2 kr. edény nélkül,

Továbbá coaksot kovácsok, lakatosok számára és szobafűtésre

10-től 250 kilóig a 50 kiló 1 frt.

250 — 500 kilóig a 50 kiló — frt 85 kr.

500 kiló és több a 50 kiló — frt 75 kr.

Ismételárusítók megfelelő árendedést nyerne.

Kolozsvár, ápril 12-én 1877.

A légszeszgyári kezelőség.

Tojás-kivétel.

Egy teljes tojás-üzlet Ham-
burgban (Commission — Propre —
Export) új beszerzési forrásokat
keres. Szíves közléseket Y. 422
alatt elfogad Mosse Rudolf
Hamburgban.

SCHAFER és SCHÖNBERGER

elhelyezési intézete
Budapest, váci körút 63. sz.

Elhelyez és megrendel azonnal ügyes és megbízható egyéneket minden szakmából,
u. m. könyvvizetők, pénztárosok, irók, házfelügyelők, kezelők, mezőgaz-
dászati és erdészeti tiszteltek, kereskedői segédek, nevelőket, nyelvi, zene- és rajz-
tanítókat, mérnököket, gépészeket, gyári munkásokat stb. stb. Raktárosokat, felügyelő-
ket, kapusokat, házmeztelket, mű- és földművelészeket, szakácsokat, irodaszo-
komorokat, inasokat,

továbbá:

gazdasszonyokat, kulesárakat, társalgókat, utazási kísérőket; német, francia,
angol, olasz és magyar nevelőket, pénztárkezelőket, számvetőket, bolti leányo-
kat, áruló-nőket, dohány-észek, szállodák, vendéglők és kávéházak számára.

Gyors és pontos kiszolgáltatást biztosítva becses megbi-
zásoknál kér
SCHAFER és SCHÖNBERGER elhelyezési intézete.

A t. cz. uraságoknak a szükségelt egyének díjmentesen
ajánlatnak.
Állomást keresők minden szakmából 8, legfeljebb 14 nap alatt
nyerne biztosítás mellett jó állomást.

TAUFFER JÓZSEF Kolozsvárt

ajánlja

óvári kereskedésében már több év óta jó hirben álló asztali és
csemege-borait literenként üveggel együtt, következő árak mellett:

Asztali borok:

1875-beli Hegyaljai liter 40 kr. 1873-beli Budai piros liter 60 kr.
1874-beli " liter 46 kr. Az üvegek 10 krba viszszavetnek.
1874-beli " liter 55 kr.

Csemege-borok:

1862-beli Marosmenti liter 85 kr. 1834-beli Marosmenti liter 1 frt.
1866-beli Fugadi som liter 85 kr. 1866-beli Fugadi-riszling " 85 kr.
1866-beli Furmin liter 85 kr.

NB. Asztali boroknál tíz liter megrendelésnél egy liter
kedvezmény.

Ezen borok kaphatók a piaci „NAGY PIPA” című fiók üzletben is.

HUTFLESZ KÁROLY

(21) KOLOZSVÁRT, (4—12)

megvásárol mindennemű magyar és osztrák állampapírt,
sorsjegyet, arany- és ezüst pénzemeteket, s leszámítol
escomptirt) mindenféle nyereseményeket és szelvényeket 3
hóval a lejáratú idő előtt, s eszközöl minden bel- és
külföldi helyeken történendő bármily összegű fizetéseket.

AJÁNLIJA DUSAN ELLÁTOTT

FÜSZERTÁRÁT, BÖRKERESKEDÉSÉT,

ugy saját gőz- (henger-) malmi

LISZTEIT,

ugy szintén kitűnő minőségű
fagygyugyertya és szappan-gyártmányait.

(70)

Beküldetett.

(4—*)

INDIAI SZIVARKÁK.

A cannabis indien-ből (indiai kender), párisi gyógyszerész Grimaunt és társa által ké-
szített, párisi orvosoktól nehéz légszesz, gőrsös köhögés, rekedtség, szorongás, hanghiány és
arcszemélfájás ellen csaknem csatlatlanoknak nyilvánított szivarkákat eddig még semmi másféle
gyógyszer nem érte utól.

(110)

(5—12)

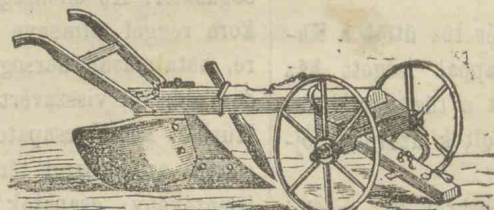

Arcanum

a patkányok, házi és mezei
egerek, vakondok- és csólyások

kiirtására, melyet után kontárkodnak,
de hamisítatlanul kapható: Kolozs-
várt: Bokros Ádám, Maros-Vásár-
hely: Fogarasi J. Demeter. Segesvár:
Misselbacher J. B.

Ára 1 nagy szelencének 1 frt.

Ajánlja a nagy érdemű gazda közönségnek, már több éven át jó h'ben álló gazdasági gépkész-
leteit, melyek már több gépkiallításán, az első rendű éremekkel jutalmaztattak meg; Henzmán-féle javított
oséplőgépek szíj, vagy kerék hajtással 6 lovas csépel naponta 220 kereszt gabonát, 5 lovas csépel
180 kereszt gabonát, 4 lovas csépel 150 kereszt gabonát, 3 lovas csépel 130 kereszt gabonát, 2 lovas
csépel 115 kereszt gabonát, könnyű 2 lovas csépel 100 kereszt gabonát; különféle szűrő, tisztító,
választó rosták s saját szerkezetű nagy hengeres rosták, kitűnő ekék, mindenféle földben hasz-
nálhatók, hozzávaló taligák fa- és vaskerekekkel, s állítható taligák, sorvetők, kanalas szóróvetők,
töltőgető ekék, kukoricoza kapálók, különféle szeoskavágók és kukoricoza morzsolók,
így tovább mindenféle gazdasági gépek kaphatók, s mindenféle javítások elfogadtatnak.
A gépek jószágukért és szálláságukért egy évig kezkesedik.
A korai megrendelő urakat fizetés kedvezményben is részesíti.
Árjegyzékek bérmentve kívánság szerint küldetnek meg.

Gyárhelyiség: Budapest, soroksáriút 8 sz. TÓTH ISTVÁN.

Stein János

könyvkiadónál Kolozsvárt,
következő gazdasági könyvek
jelentek meg és kaphatók:

KÓCSI KÁROLY.

Községi faiskola.

Alapvonalok a gyümölcstenyésztésre. Községek, néptanítók, gazdák szá-
mára. A szöveg közé nyomott 58 ábrával, s egy tervlappal. 1 frt 50 kr.

E műre feleslegessé tesz minden dícsérgetést az az elismerés-
melyet ez, a kormány részéről nyert, ugyanis a m. kir. oktatásügyészség
az erd. gazdasági egylet előterjesztése folytán, a rendelkezése alatt álló
ily czélú alaptól 400—négy száz o. é. forintot utalványozott a boldogult
Kócsi K. özvegyének és árváinak, annak az érdemének elismeréséül, me-
lyet Kócsi Károly „Községi faiskola” műve megírása és kiadása
által a gazdasági ismeretek terén szerzett.

Földmívelő gazdagsága,
vagy BENEDEK JÁNOS titkai.

Ára 40 kr.

KIS JÁNOS.

Népszerű méhészkönyv.

Ára 1 frt.

Legteljesebb méhészkönyv, a mely eddig megjelent.

BERDE ÁRON.

Mit tegyen az erdélyi gazda, hogy jólétre jusson?

Az erdélyi gazdasági egyesület által kitüntetett pályamunka. 35 kr.

BÁNYFY JÁNOS, báró.

Rövid utasítás egy hmsz hold területű változagság rendezésére,
kis birtokok számára. Az erdélyi gazdasági egylet kívánságára írta
B. J. Kiadta az erdélyi gazdasági egylet. 2. kiadás. 36 kr.

PARKHER GYÖRGY.

A gyorsan és bizonyosan gyógyító loorvos háznál, utban és meze-
Egy gyakorlati könyvcske különösen tiszteltek, gazdák, állatorvosok, lo-
kedvelők, lovászmesterek és kocsisok számára. A 17-ik londoni kiadás
német fordítása után magyarra fordította Gedő János E. o. 50 kr.

BÁTHI GÁBOR.

Koronás szőlőművelés.

11 ábrával. 30 kr.

VÁRADI SÁMUEL.

Utasítás a selyem és eperfa tenyésztésre.

Egy köre metszett táblával. 40 kr.

FARNOS KÁROLY.

Gazdasági kétszeres számvitel.

4 darab melléklettel. 1 frt 40 kr.

BÁNYFY JÁNOS, báró.

Bár a kertem nagyobb volna!
Néhány szó a tagosításról. Az erd. országos gazdasági egyesület kívá-
ságára, kisbirtokok számára. Kiadta az erdélyi orsz. gazd. egylet 16 kr.

SZARKA SÁNDOR.

Izletes méhtenyésztés, vagy a méhtenyésztésnek új módjáról.

A méhkasoknak az idő kívánatahoz alkalmazott új nemeiről, melyből a
méhek összszéftöltése és megőlése nélkül a mézet sérelem nélkül az
akármely szakában elveheti sat Öntapasztalása után írja, s közrebocsátja
Sz. S. 44 kömetszetű képpel 16 táblán 1 frt.

SZÁSZ FERENCZ M.

A gyakorlott vadász, vagy ismertető a vadászat körében.

Általános észrevetellekkel a vizsla-iskolázás, kopó, agár, közönséges
ebnyavalyák és vadaink természetére nézve, vadászati szempontból.
tapasztalatai után. 1 frt.

BIRÓ MIKLÓS.

Egy mezei gazda élete.

Olvasókönyvül a kisebb tehetségű gazdák, s főleg a köznép számára
4 lap ábrával. 1 frt.

GEDŐ JÁNOS E.

Tanácsadó a lovasárban.

Lovagazdák s más a lovasárban szokatlanabb lókedvelők számára,
szint fordította, résztart írta G. J. E. 1 kömetszettel. 50 kr.

Tóth István

gazdasági gépgyáros Budapesten
soroksáriút 8 sz.